

Natur og Miljø

Teknik og Miljø

Århus Kommune

Foto: Katrine Lewinsky Moestrup

Fortidens spor
i Fløjstrup skov

I de udstrakte skove syd for Århus findes mere end 300 spor efter vores forfædre. Nogle af dem kan føres helt tilbage til stenalderen. Gravhøje, marksystemer og andre spændende fortidsminder gemmer sig i den tætte skov. Ofte er de svære at få øje på og ligner naturlige bakker og hulninger i jorden. Så stil dig på tå eller læg dig på knæ og opdag nye spor.

Folderen viser dig, hvor i Fløjstrup skov de forhistoriske spor skjuler sig. Når du følger ruten, kommer du forbi stenalderens storstensgrave, jernalderens marker samt 1800-tallets vejssystemer. Ruten er ca. 6 km lang og følger skovveje og stier. Følg Bispelundvej sydpå fra Moesgård Museum og drej til venstre ved skovfogedens hus, Emmalyst. Kort efter når du til en parkeringsplads i skoven, hvor turen kan starte.

Udarbejdet i 2008 af: Katrine Lewinsky Moestrup

1. De stærke skovarbejdere

Når skovarbejderne i de forrige århundreder skar træ op, skete det ude i skoven. De gravede et stort aflangt hul nær en vej og lagde træstammen over hullet, kaldet en savgrav. En mand hoppede ned i savgraven, og en anden stillede sig ovenpå stammen. Derefter kunne de save træet igennem med en stor sav, der havde et håndtag i begge ender. Mon de trak lod om, hvem der skulle stå nede i den savsmuldsfyldte grav?

2. Hulvejen til Favnræspladsen

En hulvej løber ned af skrænten til vandet. I forrige århundrede førte vejen videre til en plads i skoven kaldet Favnræspladsen. Her lå fældede træer til opbevaring, inden skovarbejdere slæbte de tunge stammer ned af hulvejen til kysten. Herfra blev træet sejlet ud til et fragtskib, der lå for anker i bugten.

3. Fiskehage

Fiskehage er navnet på en landpynt, hvor Moesgårds fisker tidligere boede. Han hed Anders Fisker, og tæt på pyntens skrænt ligger i dag resterne af det stendige, der omkransede hans hus. Han fangede i 1800-tallet fisk i hav, bæk og dam til herskabet. Huset har ligget udsat for vind og vejr, og du kan nemt forestille dig, hvordan det må have rusket i efterårsstormene.

4. Gravrøverhøjen

En gravhøj fra bronzealderen fremstår i dag ødelagt, og kun kanten er tilbage. Muligvis er højen blevet plyndret af gravrøvere, der har søgt efter den gravlagtes våben og smykker. Gravrøveri tiltog i 1800-tallet som følge af en større interesse for oldtiden.

Foto: Katrine Lewinsky Moestrup

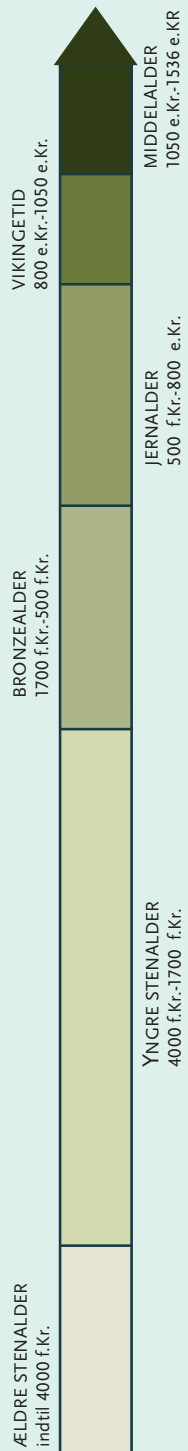
En ødelagt gravhøj tilvokset med bøgetræer. Set fra nordøst.

5. Hophavediget

En del af Fløjstrup skov hedder Hophaven og er omkranset af et jorddige. Navnet stammer fra den tid, da denne del af skoven var ejet af Guldencrone slægten på Vilhelmsborg. De brugte skovstykket til afgræsning. Tidligere var det normalt at have små markstykker i skoven, som blev dyrket eller afgræsset af kreaturer. Gik du i skoven kunne du høre køernes brøl og knirken fra vognhjul blandet med fuglens sang.

Natur og Miljø
Valdemarsgade 18
Postboks 79
8100 Århus C
Tel. +45 8940 2755
e-mail: nm@aarhus.dk

Gravhøje

De ældste gravhøje kaldes stendysser og stammer fra den yngre stenalder. Dysserne er runde eller aflange og har et eller to stenkamre. De blev oprindeligt bygget til én person, men med tiden er flere personer gravlagt her.

Foto: Katrine Lewinsky Møestrup
En gravhøj gemt i skoven nær skovfogedhuset Emmalyst. Set fra syd.

I bronzealderen blev de store runde gravhøje bygget. De ligger ofte på bakkedrag, så de er synlige i landskabet. Hver høj er bygget af græstørv og omkranset af en stenkæde. De rummer tit flere begravelser og kan være udbygget flere gange. De ældste gravlæggelser var ofte i en trækiste og de yngste i urner. I kisterne blev den døde gravlagt med sit personlige udstyr, der typisk kunne være sværd og fine smykker.

Gravrøser

I slutningen af bronzealderen og i den ældre jernalder begravede man de døde under små stenbelagte rundhøje. De blev gravsat i urner, eller deres brændte knogler blev nedgravet i små fordybninger i jorden.

I urnerne er der undertiden fundet lidt personligt udstyr, f. eks. en dragtnål. Ovenpå gravene blev lagt et tæt lag af håndstore sten. Op til otte personer kan være gravlagt under stenlaget, som i dag ofte er dækket af jord og ikke synligt.

Terrasseagre

Terrasseagre er små marksystemer fra jernalderen. De er opstået ved dyrkning af skrånende terræn. Jorden er ved pløjning blevet jævnet ud og har dannet små terrasser. Markerne afgrænses foruden af en kant, hvor marksten ofte blev smidt.

Højryggede agre

Højryggede agre kan føres tilbage til den sidste del af vikingetiden. Denne form for dyrkning blev brugt op til 1800-tallet. Agrene fremstår som lange volde, op til flere hundrede meter lange, op til 16 m brede og 20-75 cm høje. De er fremkommet ved, at man har pløjet jordfurer ind mod hinanden. De ses i dag som små bølger i skovbunden.

Hulveje

Hulveje er opstået som følge af mange års kørsel på det samme sted. Hestevogne har slidt jorden ned, hvilket har dannet en hulning. De fleste hulveje her i skoven stammer fra 1800-tallet.

Diger

De fleste diger stammer fra begyndelsen af 1800-tallet, da de danske skove blev fredet. Kun 4 % af Danmark var dækket af skov, hvor der i dag er 14 %. Digerne dannede skel samt indrammede skov, der skulle beskyttes mod græssende dyr og tyveri. Digerne består af enten sten eller jord og har ofte en grøft på den ene side. Oprindeligt stod der et hegn på diget.

